

طراحی الگوی آموزش فلسفه زندگی دانشجویی به منظور بهبود منابع انسانی در دانشگاه علوم

پزشکی شیراز

مریم پیرو^۱، عباس قلتاش*^۲، علی اصغر ماشینچی^۳

۱- دانشجوی دکتری، گروه علوم تربیتی، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران

۲- دانشیار، گروه برنامه ریزی درسی، واحد مرودشت، دانشگاه آزاد اسلامی، مرودشت، ایران (نویسنده مسول). gholtash578@yahoo.com

۳- استادیار، گروه علوم تربیتی، واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
پرونده مقاله	منابع انسانی به دلیل دانش و مهارت و توانایی‌هایی که با خود به سازمان‌ها می‌آورند برای سازمان‌ها ارزش رقابتی ایجاد می‌کنند. تامین بخش اعظمی از نیروی انسانی آموزش دیده بر عهده نظام آموزش عالی کشور است. هدف اصلی از تحقیق حاضر طراحی الگوی آموزش فلسفه زندگی به منظور بهبود منابع انسانی دانشجویی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود. این پژوهش با روش کیفی داده بنیاد مبتنی بر رهیافت گلنر (۱۹۹۲) انجام شده است. مشارکت کنندگان کیفی شامل ۸ نفر از اساتید دانشگاه به روش هدفمند انتخاب شدند. ابزار پژوهش، مصاحبه نیمه ساختاریافته بود که در سطح اشباع نظری انجام شد. روش تحلیل داده‌های کیفی عبارتند از کد گذاری اولیه، محوری و نظری. نتایج این پژوهش گویای آن بود که ۴ مولفه اصلی؛ فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی، فراگیری فلسفه زندگی دینی، فراگیری فلسفه زندگی فردی، فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی و ۱۳ مولفه فرعی؛ درک صحیح از خودکارآمدی، فراگیری فضائل اخلاقی، درک صحیح از احترام به قوانین، آموختن احترام به مربی، آموختن حدود آزادی، توجه به تعامل سازنده والدین با یکدیگر، توجه به اهمیت روابط عاطفی والدین و فرزندان، توجه به اهمیت معاشرگزینی، آموختن مبانی و مفاهیم معرفت افزایی، آموختن نحوه بهره‌مندی از اراده و انگیزه اراده و انگیزه، فراگیری نحوه کسب اعتماد به نفس، درک اهمیت تفکر و علم اندوزی، توجه ویژه به ارتباط انسان با خدا در طراحی الگوی آموزش فلسفه زندگی اهمیت دارد.
تاریخ ارسال ۱۴۰۲/۰۹/۱۲	
تاریخ پذیرش ۱۴۰۳/۰۱/۱۹	
(مقاله پژوهشی)	
	کلمات کلیدی: فلسفه زندگی، منابع انسانی، دانشجوی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز.

مقدمه

نیروی انسانی تشکیل دهنده تمایلات و رفتارهای سازمانی هستند با استفاده از مدیریت صحیح منابع انسانی می‌توان آنها را از نظر دانش، مهارت و مزیت های رقابتی ارتقا داد (Tirno, Islam, Happy; 2023). از آنجا که محور تولید، انسان و تفکر اوست، لذا در جریان توسعه جوامع سرمایه گذاری اجتماعی، مهمترین عامل محسوب می‌شود زیرا زمینه را برای تربیت نیروی انسانی ماهر و

متخصص در رشته‌های گوناگون فراهم می‌سازد. به عبارت دیگر بدون داشتن نیروهای کارآمد، امکان سرمایه‌گذاری‌های دیگر و دستیابی به توسعه اقتصادی و اجتماعی فراهم نخواهد شد؛ از این رو سرمایه‌گذاری در آموزش نیروی انسانی مهمترین و اساسی‌ترین سرمایه‌گذاری اجتماعی محسوب می‌شود (Salimi, Mirsepasi, Daneshfard; 2022).

نسل آینده به عنوان منابع انسانی سرمایه با ارزش کشور هستند، نیازها و خواسته‌های آن‌ها گوناگون است و آموزش‌های فراوانی باید برای آنها در نظر گرفته شود (Ghasemi ghasemvand, Chenari, Hamrahi, Ahmadi; 2022) تحقیقات بسیاری نشان داده که تلاش در جهت دانش افزایی نیروی کار کلید تحول سازمان هاست (Kokkaew, Peansupap, Jokkaw; 2023). طبعاً آموزش‌های آمیخته با مفاهیم زندگی از مهم‌ترین آموزش‌ها هستند. هر مکتب و مذهبی راه و روش زندگی خاصی برای بشر ارائه می‌دهد و مدعی است که جامعه مطلوب و سبک زندگی صحیح در نتیجه فلسفه زندگی است که او ارائه داده است. حقیقت این است که وقتی سخن از زندگی صحیح پیش می‌آید سخن از چیستی و چرایی آن نیز مطرح می‌شود (Najat Bakhsh Esfahani, Qoreshian; 2021) و بیان چیستی (شامل ماهیت و ویژگی‌ها) و چرایی (شامل ضرورت و اهداف) زندگی همان فلسفه زندگی است (Peiro, 2023). (gholtash, Mashinchi. 2023).

با گذری بر نوع نگرش دانشجویان به زندگی و چالش‌های پیش روی آنان اهمیت پرداختن به آموزش فلسفه زندگی واضح‌تر خواهد شد. چهارچوب زندگی دانشجویان معمولاً از مشکلاتی از قبیل عدم بهره‌مندی از سبک‌های صحیح تفکر، ضعف در خودشناسی و تنظیم توقعات از خود، کاهش راندمان یادگیری، عزت نفس پایین، اضطراب و افسردگی و استعمال سیگار آسیب می‌بیند (peiro, 2020). آنچه مسلم است دیدگاه‌های اعتقادی، دینی و فلسفی و روانشناسی بر نگرش انسان به مفاهیم زندگی اثرات به‌سزایی دارد (Mohammadpour, Aflak Seir, Mohammadi, Hadian Fard; 2019).

با توجه به آنکه در دانشگاه‌های ایران جهان بینی اسلامی حاکم است در طراحی الگوی آموزش فلسفه زندگی به دانشجویان نیز از این جهان بینی استفاده شده است.

ضرورت توجه به تدوین فلسفه زندگی در حوزه علوم پزشکی بیشتر از حوزه‌های دیگر به چشم می‌خورد. در طی تاریخ، طبیبان بسیاری را می‌شناسیم که فلاسفه توانمندی نیز بوده‌اند. فلسفه که با چیستی و چرایی زندگی سروکار دارد رابطه نزدیکی با معالجه بیماران و نجات زندگی آنان دارد. معنای زندگی در نگاه یک فیلسوف-طبیب با آنچه در دیدگاه یک طبیب محض وجود دارد بسیار متفاوت است.

پیرو، قلتاش، ماشین چی (2023) در مقاله‌ای با عنوان چیستی و چرایی زندگی در قرآن به معرفی فلسفه زندگی از دیدگاه دنیا طلبان و آخرت طلبان در آیات قرآن پرداخته است. این پژوهش چرایی زندگی انسان را در ۴ چیز معرفی می‌کند: ۱- حب ذات الهی، ۲- عبادت ۳- سعی و تلاش ۴- شکر. پیرو، قلتاش، ماشین چی (2023) در پژوهشی با عنوان فلسفه زندگی در گذر از آراء فلسفی، به بررسی دیدگاه‌های ارسطو، برگسون، دیلتای، ملاصدرا، علامه طباطبایی و علامه جعفری در رابطه با فلسفه زندگی پرداخته‌اند.

شعبانی و حاتمی تاجیک (2021) در تحقیقی با عنوان فلسفه زندگی در آینه قرآن و نهج البلاغه به بررسی نگاه دین به فلسفه زندگی و اهمیت اخلاق در آن پرداخته است. هراتی، محمودنیا، صالحی، کشاورز (2020) در تحقیق با عنوان تبیین فلسفه زندگی در سیره نظری و عملی امام رضا (ع) به بررسی فلسفه زندگی اجتماعی در سیره امام رضا و استخراج مفاهیم فلسفه زندگی دینی پرداخته شده است. عادل ابرقویی، کجباف و عابدی (2019) در تحقیق با عنوان بررسی اثربخشی آموزش شناختی با رویکرد اسلامی برمعدناری زندگی و رضایتمندی از زندگی در دانشجویان دانشگاه اصفهان به بررسی اثر آموزه‌های دینی پرداخته است. علی خانی (2015) در مقاله‌ای با عنوان برخی از شاخصه‌های زندگی معنادار در اسلام به بررسی فلسفه و معنی زندگی در دین مبین اسلام پرداخته است. محمدی، کشاورز و شیخ شعاعی (2015) در تحقیق با عنوان فلسفه زندگی در قرآن کریم و دلالت‌های تربیتی آن بر سبک زندگی به معرفی چیستی و چرایی فلسفه زندگی در قرآن پرداخته اند. شاکری و ایزدپناه (2014) در تحقیق با عنوان فلسفه زندگی در مکتب رواقیون و علامه طباطبایی به بررسی نگاه اجتماعی و فردی این دو مکتب تربیتی به راه سعادت انسان همت گماشته است. شعبانی (2013) در تحقیق با عنوان اثربخشی آموزش مهارت‌های زندگی بر بهبود کیفیت زندگی دانشجویان نشان داد که آموزش مهارت‌های زندگی می‌تواند سلامت فردی و روحی و روانی دانشجویان را به شکل معناداری افزایش دهد. شجاعی (2012) در تحقیقی با عنوان معنای زندگی در نهج البلاغه یک الگو برای معنای زندگی طراحی کرد.

در پژوهش‌های خارجی نیز به این موضوع اشاره شده است. لیانگ، تن، ژان، ون و لی (2020) در تحقیقی با عنوان تاثیر سبک‌های تفکر بر زندگی اخلاقی به بیان اهمیت زندگی اخلاقی و تاثیر سبک‌های تفکر بر آن پرداخته است. لوئیس و تای (2020) در تحقیق با عنوان اثر عقاید فلسفی زندگی بر فرهنگ زندگی در شمال غرب ویتنام، به اهمیت دیدگاه‌های فلسفی به زندگی فردی و اجتماعی و همچنین همین آن بر فرهنگ زندگی اشاره کرده اند. ساپراپتو (2019) در مقاله‌ای با عنوان قضاوت‌های فلسفی دانشجویان تایوان شرقی در مورد زندگی نشان داد که دانشجویان شیوه زندگی دین و اخلاق محور را بر دیگر شیوه‌ها ترجیح می‌دهند.

هدف اصلی تحقیق حاضر طراحی الگوی آموزش فلسفه زندگی دانشجویان به منظور بهبود منابع انسانی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز و هدف فرعی آن ارائه مولفه‌های اصلی و فرعی الگوی آموزش فلسفه زندگی دانشجویان به منظور بهبود منابع انسانی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز بوده است.

روش کار

در این تحقیق از روش کیفی داده بنیاد با رهیافت گلایزر استفاده شده است. مشارکت کنندگان در این پژوهش شامل اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شیراز که دارای تالیفاتی در حوزه فلسفه زندگی و مولفه‌های مرتبط با آن بوده‌اند؛ در نظر گرفته شده‌اند. تعداد اساتید در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰، ۵۳۴ نفر می‌باشد که با روش نمونه‌گیری نظری آن اعضای هیات علمی که

دارای تالیفاتی مرتبط بوده‌اند انتخاب شده‌اند. بر اساس سطح اشباع نظری با ۸ نفر مصاحبه به عمل آمده است. ابزار مورد استفاده در این تحقیق کیفی شامل مصاحبه نیمه ساختاریافته بود که در سطح اشباع نظری ۸ نفر مصاحبه شدند. یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها با استفاده از کدگذاری اولیه، محوری و نظری مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است.

یافته‌ها

برای یافتن مولفه‌های آموزش فلسفه زندگی برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز از تحلیل یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها با روش داده بنیاد با ره‌یافت گلیزر استفاده شده است. سه مرحله کدگذاری (اولیه، محوری و نظری) و نظرسنجی در ادامه مصاحبه‌ها صورت گرفت که نتایج آن همواره به سمع و نظر مصاحبه شونده‌گان رسانده شد تا موافقت و یا عدم موافقت خود را با مفاهیم استخراج شده اظهار کنند تا قابل توسعه‌ترین و مرتبط‌ترین مفاهیم و عنوان‌ها به عنوان مولفه‌های آموزش فلسفه زندگی برای دانشجویان به منظور یافتن مولفه‌های فلسفه زندگی به دست آید.

در مرحله کدگذاری اولیه

در این مرحله مفاهیم و نکات کلیدی بدست آمده در خصوص الگوی فلسفه زندگی مورد نظر برای دانشجویان از درون مصاحبه‌های انجام شده با اساتید استخراج شد. ۳۳ مولفه به دست آمد که در نظر سنجی از ۸ نفر مصاحبه شونده آنچه بالای ۷۵ درصد موافقت را داشت بر اساس جدول زیر به عنوان مولفه‌های فرعی در تحقیق ماندگار شد.

جدول ۱

ردیف	یافته‌های فرعی (شاخص‌ها)	مجموع	
		تعداد موافقت	درصد
۱	درک صحیح از خودکارآمدی	۸	۱۰۰ درصد
۲	فراگیری فضائل اخلاقی	۸	۱۰۰
۳	درک صحیح از احترام به قوانین	۸	۱۰۰
۴	آموختن احترام به مربی	۸	۱۰۰
۵	یاد گرفتن عوامل محرک زندگی بهتر	۶	۷۵
۶	فراگیری قواعد پیشبرد دانشگاه علوم پزشکی جهانی	۵	۶۲.۵
۷	آموزش مسائل پیرامونی ظهور فناوری	۶	۷۵
۸	توجه به اهمیت ارتباطات اجتماعی	۷	۸۷.۵۰
۹	آشنایی با دنیای اطلاعات	۶	۷۵

۸۷.۵۰	۷	آموختن نحوه مطالعه	۱۰
۱۰۰	۸	توجه به اهمیت معاشرگزینی	۱۱
۱۰۰	۸	آموختن مبانی و مفاهیم معرفت افزایی	۱۲
۱۰۰	۸	آموختن نحوه بهره‌مندی از اراده و انگیزه	۱۳
۷۵	۶	توجه به اهمیت ارتباطات	۱۴
۶۲.۵	۵	درک صحیح از محتوای زندگی	۱۵
۸۷.۵۰	۷	فراگیری نحوه صحیح دسترسی به منابع دینی	۱۶
۱۰۰	۸	توجه ویژه به ارتباط انسان با خدا	۱۷
۱۰۰	۸	درک اهمیت تفکر و علم اندوزی	۱۸
۱۰۰	۸	فراگیری نحوه کسب اعتماد به نفس	۱۹
۷۵	۶	توجه به غایتمندی زندگی	۲۰
۶۲.۵	۵	توجه به تجربه زیسته	۲۱
۸۷.۵۰	۴	درک نظام فلسفی موجود	۲۲
۶۲.۵	۵	بهره‌مندی از دیدگاه فراطبیعت‌گرایانه	۲۳
۵۰	۴	درک نسبت زندگی اجتماعی و فردی	۲۴
۳۷.۵۰	۳	توجه به فرایندهای یادگیری	۲۵
۱۰۰	۸	آموختن حدود آزادی	۲۶
۱۰۰	۸	توجه به تعامل سازنده همسران با یکدیگر	۲۷
۱۰۰	۸	توجه به اهمیت روابط عاطفی والدین و فرزندان	۲۸
۷۵	۶	توجه به لزوم امیدواری در زندگی	۲۹
۶۲.۵	۵	توجه به جایگاه مهم خودباوری	۳۰
۸۷.۵۰	۷	توجه به اهمیت خوش بینی	۳۱
۶۲.۵	۵	درک اهمیت انجام تعهدات در زندگی	۳۲
۵۰	۴	درک اهمیت احساس مسئولیت در زندگی احساس مسئولیت	۳۳

در کدگذاری محوری

در این مرحله مفاهیمی که از لحاظ معنایی با یکدیگر تناسب داشتند و بر موضوع واحدی دلالت می‌کردند به صورت یک مقوله (مولفه‌های اصلی) درآمدند و نامی برای آنها انتخاب شد. با نگرشی به سوالات پژوهش موضوعات اصلی‌تر مشخص شد که ما را به مولفه‌های اصلی پژوهش می‌رساند که عبارتند از: فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی، فراگیری فلسفه زندگی دینی، فراگیری فلسفه زندگی فردی، فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی.

جدول ۲

طبقات مقوله اصلی (مولفه‌های اصلی)	مقوله‌های فرعی (مولفه‌ها فرعی)	درصد فراوانی موافقت خبرگان
فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی	تعامل سازنده همسران با یکدیگر	۱۰۰
	درک صحیح از احترام به قوانین	۱۰۰
	توجه به اهمیت ارتباطات اجتماعی	۷۵
	آموختن احترام به مربی	۱۰۰
	توجه به اهمیت معاشرگزینی	۱۰۰
فراگیری فلسفه زندگی دینی	توجه به غایتمندی زندگی	۷۵
	آموختن مبانی و مفاهیم معرفت افزایی	۱۰۰
	توجه ویژه به ارتباط انسان با خدا	۱۰۰
	فراگیری نحوه صحیح دسترسی به منابع دینی	۸۷/۵۰
فراگیری فلسفه زندگی فردی	درک نظام فلسفی موجود	۸۷/۵۰
	آموختن نحوه کسب اراده و انگیزه	۱۰۰
	فراگیری نحوه کسب اعتماد به نفس	۱۰۰
	درک اهمیت تفکر و علم اندوزی	۱۰۰
	درک صحیح از خودکارآمدی	۱۰۰
	آموختن نحوه مطالعه	۸۷/۵۰
فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی	آموختن حدود آزادی	۱۰۰
	توجه به لزوم امیدواری در زندگی	۷۵
	توجه به لزوم خوش بینی	۸۷/۵۰
	توجه به اهمیت روابط عاطفی والدین و فرزندان	۱۰۰
	فراگیری فضائل اخلاقی	۱۰۰

کد گذاری نظری

مولفه اصلی که در مرحله کدگذاری محوری با توجه به شباهت‌های مفاهیم مولفه‌های فرعی تعیین و نام گذاری شد مجدد جهت اظهار نظر به ۸ نفر از خبرگان ارائه شد و فقط مولفه‌های اصلی ماندند که با ۱۰۰ درصد موافقت همراه بودند. این مولفه‌ها عبارتند از: فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی (۴ مولفه)، فراگیری مولفه فلسفه زندگی فردی (۴ مولفه)، فراگیری مولفه فلسفه زندگی دینی (۲)

مولفه) و مولفه فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی (۳ مولفه) دسته بندی شدند که ابعاد الگوی آموزش فلسفه زندگی برای دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز می‌باشند.

جدول ۳

طبقات مقوله اصلی (مولفه ها)	مقوله‌های فرعی (شاخص ها)
فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی	توجه به تعامل سازنده همسران با یکدیگر
	توجه به اهمیت معاشرگزینی
	درک صحیح از احترام به قوانین
	آموختن احترام به مربی
فراگیری فلسفه زندگی دینی	آموختن مبانی و مفاهیم معرفت افزایی
	توجه ویژه به ارتباط انسان با خدا
فراگیری فلسفه زندگی فردی	فراگیری نحوه کسب اعتماد به نفس
	درک اهمیت تفکر و علم اندوزی
	درک صحیح از خودکارآمدی
	آموختن نحوه کسب اراده و انگیزه
فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی	آموختن حدود آزادی
	فراگیری فضائل اخلاقی
	توجه به اهمیت روابط عاطفی والدین و فرزندان

در جهت مشخص کردن مولفه‌های اصلی و فرعی الگوی فلسفه زندگی بر اساس یافته‌های کیفی ۴ مولفه اصلی فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی و فراگیری فلسفه زندگی دینی، فراگیری مولفه فلسفه زندگی فردی و فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی و ۱۳ مولفه فرعی به دست آمد؛ که مورد تایید نهایی مصاحبه شونده‌گان قرار گرفت.

به منظور استخراج بارعاملی هر یک از مواد و گویه‌ها و مولفه‌های اصلی فلسفه زندگی از روش تحلیل عاملی اکتشافی-تاییدی استفاده شد، به طوری که ابتدا تمامی ۳۳ گویه و مولفه مدنظر برای انجام تحلیل عاملی محاسبه شد که نتایج در شکل ۱ ارائه شده است. بر اساس نظرات مصاحبه شونده‌گان و پس از مراحل بررسی داده‌ها از طریق کدگذاری اولیه، محوری و نظری الگوی مفهومی پژوهش طراحی شد.

الگوی ساختاری ترسیم شده نشان می‌دهد که تمام بار عاملی بین مولفه‌ها با ابعادشان بزرگ‌تر از ۱/۳ است. بر این اساس می‌توان گفت که مولفه‌های تعریف شده قدرت تبیین سازه اصلی خود را دارند.

شکل ۱

بحث

یافته های پژوهش حاضر نشان می دهد که الگوی آموزش فلسفه زندگی به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز به منظور بهبود منابع انسانی این دانشگاه دارای ۴ مولفه اصلی و ۱۳ مولفه فرعی بوده است. ۴ مولفه اصلی عبارتند از فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی، فراگیری فلسفه زندگی دینی، فراگیری فلسفه زندگی فردی، فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی. هر یک از این مولفه های اصلی با مولفه های فرعی ارائه شده است که این مولفه های فرعی در زیر به تفکیک مولفه های اصلی بیان شده است:

در مولفه اصلی فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی: توجه به اهمیت معاشرگزینی، درک صحیح احترام به قوانین، آموختن احترام به مرئی و توجه به تعامل سازنده همسران با یکدیگر

در مولفه اصلی فراگیری فلسفه زندگی دینی: آموختن مبانی و مفاهیم معرفت افزایی و توجه ویژه به ارتباط انسان با خدا

در مولفه اصلی فراگیری فلسفه زندگی فردی: فراگیری نحوه کسب اعتماد به نفس، درک اهمیت تفکر و علم اندوزی، درک صحیح خودکارآمدی و آموختن نحوه کسب اراده و انگیزه

در مولفه اصلی فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی: آموختن حدود آزادی، فراگیری فضایل اخلاقی و توجه به اهمیت روابط عاطفی

والدین و فرزندان

چنانچه در تحقیقات پیشین مشاهده می‌شود پیرو، قلتاش، ماشین چی (۱۴۰۲) هراتی، محمودنیا، صالحی و کشاورز (۱۳۹۹) پیرو (۱۳۹۹) شاکری و ایزدپناه (۱۳۹۳) لوئیس و تای (۲۰۲۰) در پژوهش‌های خود به مؤلفه‌ی فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی اشاره کرده‌اند. چنانچه پیرو در کتاب جوان دانشجویی و ... اشاره می‌کند انسان از نظر علمی موجودی اجتماعی است. حفظ شئونات در الگوی فلسفه زندگی دانشجویان از اهمیت بسیاری برخوردار است و بستر آموزش و ظهور این شئونات اجتماع است. همچنین توجه به خانواده به عنوان یک اجتماع کوچک از اهمیت ویژه‌ای در رشد دانشجویان برخوردار است. از آنجا که فلسفه رایج در نظام آموزش عالی ایران توجه به فلسفه اسلامی، آیات قرآن و کلام اهل بیت بوده است لذا از تربیت اسلامی در بحث از مولفه‌های طراحی شده برای الگوی آموزش فلسفه زندگی استفاده شده است: در قرآن کریم در آیه ۲ سوره روم با اشاره به زندگی اجتماعی انسان از او خواسته شده که از این مسیر کسب معرفت کند: *وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافُ أَلْسِنَتِكُمْ وَأَلْوَانِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ*. "و از نشانه‌های او خلق آسمان‌ها و زمین و تفاوت رنگ‌ها و زبان‌های شماست در این نشانه‌هایی است برای اهل دانش". در جای دیگر به وجود قبائل به عنوان نمودی از اجتماع اشاره می‌کند: *وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا* "و شما را تیره‌ها و قبائل قرار داده ایم تا یکدیگر را بشناسید". امام علی (ع) در خصوص زندگی اجتماعی می‌فرماید: "کوشش در اصلاح توده مردم کمال خوشبختی است". در جای دیگر پیامبر (ص) می‌فرماید: "هر کس صبح کند و به امور مسلمان همت نوردد از آنان نیست و هر کس فریاد کمک خواهی کسی را بشنود و به کمکش نشتابد مسلمان نیست". این آیات و احادیث بیان گر اهمیت زندگی اجتماعی است که توجه به چیستی و چرایی آن به نوبه خود در فلسفه زندگی اجتماعی آورده می‌شود.

پیرو، قلتاش، ماشین چی (۱۴۰۲) شعبانی، حاتمی تاجیک (۱۴۰۰) عادل ابرقویی، کجباف و عابدی (۱۳۹۸) علی خانی (۱۳۹۴) شاکری و ایزدپناه (۱۳۹۳) کرمی (۱۳۹۲) ساپراپتو (۲۰۱۹) در پژوهش‌های خود به مؤلفه‌ی فراگیری فلسفه زندگی دینی اشاره کرده‌اند. در تحقیقات انجام شده از تربیت دینی به عنوان یک روش قطعی در ترسیم چیستی و چرایی زندگی استفاده شده است. چنانچه در منابع اسلامی کل زندگی انسان در ابعاد گوناگون مورد بررسی قرار گرفته است. در آیات قرآن به ارتباط انسان با خدا به عنوان دین داری اشارات فراوانی آمده است از آن جمله: *الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ*، که ارتباط با خدا را موجب آرامش می‌داند و البته زندگی بدون آرامش نمی‌تواند بستر تصمیمات درست باشد.

پیرو، قلتاش، ماشین چی (۱۴۰۲) شاکری و ایزدپناه (۱۳۹۳) لوئیس و تای (۲۰۲۰) در پژوهش‌های خود به مؤلفه‌ی فراگیری فلسفه زندگی فردی اشاره کرده‌اند. چنانچه در تحقیق پیرو، قلتاش، ماشین چی (۱۴۰۲) آمده است: برگسون با توجه دادن به شهود و ادراکات بی واسطه عقلی بر بعد فردی فلسفه زندگی اشاره کرده است. او آگاهی از حرکت واقعی زندگی را مدیون شهود می‌داند که کاملاً امری فردی در زندگی انسان به حساب می‌آید. در آیات قرآن نیز به مولفه‌های مهم تقویت فلسفه زندگی فردی اشاره شده است آیاتی مانند "لیس للانسان الا ما سعی" که اشاره به اهمیت تلاش انسان در زندگی دارد بر تقویت اعتماد به نفس فرد بسیار موثر است. و یا آیاتی که بر جایگاه رفیع انسان در خلقت به عنوان خلیفه الهی اشاره دارد.

پیرو، قلتاش، ماشین چی (۱۴۰۲) شعبانی، حاتمی تاجیک (۱۴۰۰) علیخانی (۱۳۹۴) شجاعی (۱۳۹۱) لییانگ، تن، ژان، ون، لی (۲۰۲۰) و ساپراپتو (۲۰۱۹) در پژوهش‌های خود به مؤلفه‌ی فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی اشاره کرده‌اند. چنانچه شعبانی و حاتمی تاجیک (۱۴۰۰) با اشاره به اهمیت اخلاق در زندگی به ترسیم اهمیت این مهم در زندگی پرداخته است. از مهم ترین نکاتی که طبیبان فیلسوف در عصرشکوه علم پزشکی ایران مورد تاکید قرار داده اند مسئله اخلاق در پزشکی است که افرادی مانند محمد ابن زکریای رازی آن را جزء لاینفک زندگی پزشکان و از عوامل اصلی اثرگذار بر ارائه خدمت این قشر می داند. آیاتی از قرآن که به فضائل اخلاقی مانند صبر، تقوی و... اشاره دارد بسیار است و این گواهی بر اهمیت اخلاق در فلسفه زندگی اسلامی است. از آن جمله می‌توان به آیات ۲ و ۳ سوره طلاق اشاره کرد: "هر کس تقوای الهی پیشه کند، خداوند راه نجاتی برای او فراهم می‌کند و او را از جایی که گمان ندارد، روزی می‌دهد." و همچنین در آیه ۴۶ سوره انفال پس از توصیه به صبر پاداش صابریین را همراهی خدا و کمک او به ایشان می‌داند: "و صبر و استقامت کنید که خداوند با استقامت کنندگان است."

با توجه به فلسفه زندگی قالب در ایران و همچنین در محیط آموزش عالی باید با رویکردی اسلامی به آموزش مولفه‌های فرعی و مولفه اصلی پرداخته شود تا راهگشای تقویت فلسفه زندگی اسلامی در دانش آموختگان دانشگاهی و بهبود منابع انسانی در سازمان‌ها باشد.

همان‌طور که اشاره شد براساس یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها و مدل پارادایمی به‌دست آمده، مدلی فرضی تدوین گشت که شامل مولفه‌های اصلی آموزش فلسفه زندگی برای دانشجویان به منظور بهبود نیروی انسانی در حوزه بهداشت و درمان شامل فراگیری فلسفه زندگی اجتماعی، فراگیری فلسفه زندگی فردی، فراگیری فلسفه زندگی دینی و فراگیری فلسفه زندگی اخلاقی بود.

نتیجه گیری

آنچه از تحقیق حاضر به دست می‌آید این است که توسعه و بهسازی منابع انسانی به صورت موثر می‌تواند از دانشگاه‌ها آغاز شود و تا بستر سازمان‌ها و اجتماع گسترش یابد. به این منظور باید بر اصلاح فلسفه زندگی در میان دانشجویان اهتمام ورزید و با طراحی الگوی فلسفه زندگی و ارائه آن به دانشجویان به پیشرفت هر چه بیشتر اجتماع همت گماشت. طبیعتاً زمینه‌های اجتماعی، دینی، فردی و اخلاقی از جمله حوزه‌هایی است که یک فرد باید با چپستی و چرایی آن دست و پنجه نرم کند.

پیشنهاد می‌شود کتب مرتبط با الگوی ارائه شده به تفکیک چهار مولفه اصلی الگوی فلسفه زندگی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تالیف و تدوین شود و به عنوان واحد درسی در اختیار دانشجویان قرار گیرد. لازم است مولفه‌های ارائه شده در سطح وزارت بهداشت به بحث و گفتگو گذاشته شود و نتایج حاصل در تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های آموزشی برای دانشجویان پزشکی مورد استفاده قرار گیرد.

Reference:

1. Adel, Z. Kajbaf, MB. Abedi, A.2018. The effectiveness of cognitive education with an Islamic approach on students' life satisfaction, *Journal of Islamic Studies and Psychology*, 7. [In Persian]
2. Ali Khani, E. 2014. Some characteristics of meaningful life in Islam, *Quarterly Journal of Iran University of Medical Sciences Association* 6 (1), PP: 15-25. [In Persian]
3. Ghasemi ghasemvand,A. Chenari,V. Hamrahi,M. Ahmadi,SA. 2022. Providing a mentoring model in order to improve human resources activities. *Quarterly journal of training and development of human resources development*, 9(34), PP:137-162. [In Persian]
4. Glaser. B. G.1992. basics of grounded theory analysis: emergence vs. forcing. Mill valley, CA:sociology press.
5. Harati, R. Mahmoudnia, A. Salehi, A. Keshavarz, S. 2022. Research on Islamic education and training issues, 3(54). [In Persian]
6. Kokkaew, N.; Peansupap, V.; Jokkaw, N. 2023. An Empirical examination of knowledge management and organizational learning as mediating variables between HRM and sustainable organization performance. *Sustainability* 2022,14(13351).
7. Liang, F.; Tan, Q.; Zhan, Y.; Wn, X.; Li, J. 2020. The influence of thinking styles on moral life, personality and individual researches, 2(37).
8. Louis,M. Tai, L. (2020) The effect of life philosophy beliefs on the life culture of an ethic minority in north western Vietnam, *Cultural and educational researches*, 7(14).
9. Mohammad Pour, F. Aflak Seir,AA. Mohammadi, N. Hadian Fard, H. 2021. Analysis of the components of the meaning of life in the elderly, *positive psychology research paper*, 7(1). [In Persian]
10. Mohammadi, F. Keshavarz, S. Sheikh Shuai. 2014.The philosophy of life in the Holy Quran and its educational implications on lifestyle, research project, Secretariat of the Supreme Council of Cultural Revolution. [In Persian]
11. Najat Bakhsh Esfahani, A. Qoreshian, SA. 2021. The effect of Islamic civilization on the use of technology and technology in the information age, *Islamic Civilization and Religious Studies Journal*, 10(3). [In Persian]
12. Peiro, M. 2019. *Young, Student and...*, Navid Publications. [In Persian]
13. Peiro, M. Qaltash, A. Mashin Chi, AA. 2023. Philosophy of life in the passing of philosophical views, *New studies in human sciences in the world*,4(2);126-136. [In Persian]
14. Peiro, M. gholtash, A. Mashinchi, AA. 2023. What and why is life in Quran. *New studies in human sciences in the world*, 4(3). PP: 32-38. [In Persian]

15. Salimi,A. Mirsepasi,N. Daneshfard,K. 2022. Identifying the damage of the human resource management system in the educational system and providing solutions to improve the system. *Education quarterly*,3(38),PP:67-84. [In Persian]
 16. Shaabani, M. 2012. The effectiveness of life skills training on improving the quality of life of students. *research in educational systems*, 120(3). [In Persian]
 17. Shaabani, S, Hatami Tajik, S. 2021. Philosophy of life in the mirror of the Qur'an and Nahj al-Balagha, Master's thesis, Payam Noor Taft University. [In Persian]
 18. Shakeri, M. Izadpanah, A. 2013. Philosophy of life in the school of Rowaqiun and Allameh Tabatabai, Thesis, Faculty of Theology and Islamic Studies, Department of Philosophy and Theology. [In Persian]
 19. Shamy nejad, M. Etrak, H. 2019. The results and ethical consequences of the idea of the existence of the object of the object in Mulla Sadra's philosophy on human life, Hasti and Cognizt publication (useful letter). [In Persian]
 20. Suprpto, S. 2019. International students judge life in philosophy in east Taiwan, *social researches*, 7(13).
 21. Shojaei, H. 2012. The meaning of life in Nahj al-Balagheh using Nahj al-Balagheh as an example from the words of Mullah Ali (AS). *Ontological Researches*, 12(5). [In Persian]
- Tirno, R.R. Islam, N. Happy, K. 2023. Green HRM and ecofriendly behavior of employees: Relevance of proecological

Designing the teaching model of student life philosophy in order to improve human resources in Shiraz University of Medical Sciences

Abstract

Human resources create competitive value for organizations due to the knowledge, skills and abilities they bring to organizations. The major purpose of this research was to design the philosophy of life teaching model in order to improve student human resources at Shiraz University of Medical Sciences. This research was conducted with the qualitative data method of the Foundation based on Glazer's (1992) approach. Qualitative participants including 8 university professors were selected in a purposeful way. The research tool was a semi-structured interview that was conducted at the level of theoretical saturation. Qualitative data analysis methods include primary, central, and theoretical coding. The results of this research showed that the 4 main components; learning the philosophy of social life, learning the philosophy of religious life, learning the philosophy of individual life, learning the philosophy of moral life and 13 sub-components; Correct understanding of self-efficacy, learning moral virtues, correct understanding of respect for rules, learning to respect the teacher, learning the limits of freedom, paying attention to the constructive interaction of parents with each other, paying attention to the importance of emotional relationships between parents and children, paying attention to the importance of socializing, learning basics and concepts Enhancing knowledge, learning how to benefit from the will and motivation, learning how to gain self-confidence, understanding the importance of thinking and learning, paying special attention to the relationship between man and God is important in designing the philosophy of life education model..

Keywords

philosophy of life, human resources, student, Shiraz University of Medical Sciences.